

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. május 29

Vasárnap.

XXIII. évfolyam. 43 szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyilttér díja előre fizetendő.

Bánffy, Apponyi.

Ha a szegedi választókat pünkösöd e hetén a Szent lélek megszállja s őket tüzes nyelvekkel megtéríti ama újonnan régi tanítások vallására, melyeket Bánffy báró magának helyreigazított, akkor a nemes báró ismét széppé fogja tenni a politikai életet parlamenti közreműködése által. Csak ha ez a megtérés bekövetkezik, remélheti, hogy polgártársai bizalma ismét a parlamentbe küldi őt. Mert az a kérdés, valjon ezek a polgártársai nem fogják-e maguknak azt mondani, hogy ő ellene ugyanazok a kifogások állnak fenn, melyeket a rendkívüli katonai hitel ellen hoznak fel. Azt gondolják ugyanis, persze nem jogosan, hogy mihez fogunk kezdeni akkor, ha hadi felszerelésünk teljes lesz és ismét új feltalálók lépnek fel, akik új és jobb védelmi anyagot, új és jobb ágyukat készítenek. És ez itt nem is találó, mert hisz a hadsereget a jelenben is a létező legjobbal kell felszerelni. De Bánffy báróval szemben találó, mert mi fog történni akkor, ha az a férfi, ki előbb fanatikus hitvallója volt az orthodox 67-es programnak, azután Apponyi gróf értelmezési művészetének utánzására adta magát, aki a 67-iki kiegyezésbe a függetlenségi párt programját akarta belemagyarázni, — mi történik akkor, ha e férfi azt a tapasztalatot szerzi, hogy új taktikájával sem boldogul. Erős tettvágyával nem fog akkor végkép a függetlenségi párthoz átpártolni? Ekkor aztán némi szemrehányással be kell vallaniuk a választóknak, hogy bizalmuk felajánlásával tévedtek.

Azonban e napokban Apponyi gróf is meg fogja magyarázni jászberényi híveinek az okokat, melyek arra indították, hogy politikai működését megszorítsa. Tehát ő is politikailag esalódottak előtt fogja vallomását megtenni. A két program ugyanis, Bánffy báróé és Apponyi grófé, az összetévesztésig hasonlít egymáshoz és Apponyi gróf már eljutott ahhoz a belátáshoz, melyet Bánffy bárónak még csak most kell megszereznie, hogy t. i. a közös program ez idő szerint semmit sem ér.

A kár persze nem nagy, mert az ország most egy kitűnő realpolitikus vezetése alatt áll, aki nem fogja engedni, hogy károsodás történjenk ama illúziók által, melyeket ama politikások terjesztettek, vagy terjeszteni szándékoznak. Most, midőn Bánffy politikai multjának első metamorphosisaképp a felekezeti irányt vette fel, azt, amelyből Apponyi gróf soha sem volt képes magát teljesen kiszabadítani, a

dolog voltaképpen úgy áll, hogy a jászberényiek, ha akarják, egy katolikus Bánffynak, a szegediek meg egy kalvinista Apponyinak adhatják helyeslő szavazatukat. Komoly és hasznos következményei sem a szegedi választásnak, sem annak a választási beszámolásnak nem lesznek, mely Jászberényben fog tartódni.

A delegációk. A delegációnak három bizottsága is tartot máj. 25-én ülést. A magyar külügyi albizottság változatlanul hitelesítette előadójának, Falk Miksának a külügyi helyzetről szóló jelentését, ugyancsak a magyar hadügyi albizottság pedig tudomásul vette Pitreich lovag hadügyminiszternek a régi határozatokra adott válaszait. Vita fejlődött a hadügyi albizottságon a magyar iparnak a katonai szállításokban való részesedésén és ebből különösen Hegedüs Sándor meg Heltai Ferenc vette ki részét. El is fogadtak erre nézve a delegátusok egy határozati javaslatot, amelyben utasítják a közös hadügyminisztert, hogy a hadsereg egyszerű rendkívüli szükségletének a beszerzésénél oly intézkedéseket tegyen, melyekkel az anyagbeszerzésen kívül Magyarország iparának a szükségletek előállításában a kvóta teljes mértékben biztosítottassék.

Végezetül késő délután az osztrák költségvetési bizottság tanácskozott és itt Böhm-Bawerk dr. osztrák pénzügyminiszter tájékoztatt arról a kölcsönmiveletről, amelylyel fedezni akarják a százmillió rendkívüli szükségleteket.

Falk jelentése a külügyekről. Falk Miksa előadói jelentését, melyben a magyar delegáció álláspontját tolmácsolja Goluchowski ekzpozéjával szemben, a külügyi albizottság változatlanul tette magáévá. A magyar publicisztika nagyérdemű vezérlő alakja, Falk Miksa, ezekkel a külügyi jelentésekkel az évek hosszú során át valósággal isko át teremtett meg. A Falk írásait mindenkor jellemző formai szépség, a stílus művészete mellett ezek a külügyi jelentések a diplomácia nyelvén sokszor mondtak erős magyar igazságokat a böles külügyminiszter urak politikájával szemben. Falk mostani jelentése is visszatükrözteti a magyar közvélemény többségének a felfogását ez ekzpozéban vázolt külpolitika tekintetében. Tolla alatt nyugodt előkelőséggel őlt formát a Goluchowski törökellenes kifakadásainak megítélésében az országban támadt közhangulat. Törökországgal szemben követett ismeretes ellenőrző politikára utal Falk és hozzáteszi, hogy ha — éppen Törökország jól felfogott érdekében — a külügyminiszter ekzpozéja a szigorú elítélés hangját volt kénytelen használni, ez — a jelentés szerint — „a külügyi albizottság minden tagjában csak fájdalom érzést kelthetett”. Hozzáteszi azonban, hogy „ezen elítélésben sem sértési szándék, sem Törökország iránti barátságatlan indulat nem működött közre”. — Ez a megállapítása annak, hogy mi még nem vagyunk hajlandók a Balkánra masírozni. Falk előadói jelentésének a passzusa kellő értékére szállítja le az ekzpozéknak kissé ritkítón aláfestett tételét. Bulgária kétszínűségére viszont Falk talál erősebb szavakat.

Lukács pénzügyminiszter lemondása. A félhivatalos Bud. Tud. jelenti: Ismételt erőyes cáfolatok ellenére is folytatják egyes lapok azt a hirsztelést, hogy Lukács László pénzügyminiszter le

szándékozik mondani, sőt egy lap a pénzügyminiszternek hivatalától való megváltását közvetlenül küszöbön állónak mondja. A legilletékesebb helyen ezt a hirsztelést is teljesen alaptalannak mondják.

Az egyenes adók 1904-ben. Az állami költségvetés szerint az egyenes adók címén 1904-ben bevételezendő összeg 217.163.000 K.-ra fog rugni, ami a mult évi előiránnyal szemben 6 millió k.-s emelkedést mutat. A földadó összege 65.612.000 K.-val, a házadó 25 millió, a keresetadó 47 millió, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója 8 millió, a hányadó 520.000, tőke kamat- és járadékadó 10.887.000, a vasuti és gőzhajózási szállítási használati utáni adó 19 millió, a nyereségyadó 4000, a fegyveradó és vadászati adó 900.000, a hadmentességi díj 3.480.000, az általános jövedelmi pótdó 34.052.000, és a késedelmi kamat 2 millió K.-val van előirányozva. Feltűnő az emelkedés a késedelmi kamattételénél, melynek összege 733.000 K.-val volt 1903-ban előirányozva.

A magyar kultúra ünnepe.

— Az Emke jubiláris közgyűlése. —

Tegnap volt 20-ik ünnepélyes közgyűlése az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületnek. Jubiláris közgyűlés ez. Huszadik évfordulója annak, hogy ezt a legnagyobb, leghatalmasabb és egyszersmind legfontosabb missziót teljesítő magyar kultúregyesületet megalapították. A növekedés, megerősödés és felvirágzás feltételei benne voltak a kultúrszövetség szervezőtében. Működése áldást hozott a nemzetre: művelődésünket előbbre vitte; a nemzeti állam kiépítéséhez teljes erővel és azzal az intellektussal fogva járult hozzá, a melyet e nagy művelődési képviselő kultúrában.

A mikor ily jelentős évfordulóhoz ér, nem mulaszthatjuk el rámutatni arra, hogy az misszió, amelyet az Emke maga elé tűzött a legnagyobb horderejű. Bismarck kijelentése szerint a németországi „Schulverein” többet hódított, mint a hadsereg. Ugyanez a küldetés van az Emkének Magyarországon. Többet, mint fegyverrel, többet, mint vérengző hadjáratokkal hódított eddig és fog hódítani a jövőben is. A mértékdölgelző, a melyet a huszadik évforduló a kultúregyesület történetében jelez, hirdeti az eredményeket, miket eddig elért és a nemes cél, amelyet maga elé tűzött, a munkát, melyet végzett és végezni fog. Mindez összefoglalva, egészet képezve oly tényezővé tette társadalmunkban és kultúránkban az Emkét, amely nélkül már művelődésünk haladása és tovább virágzása el nem képzelhető.

— Kolozsvárott e hó 28-ikán tartott közgyűlésen beszámoltak arról az eredményről, amelyet az Emke husz esztendő alatt elért. Röviden, tömören, emtázis nélkül pillant vissza a dicsőséggel teljes multra.

Husz év előtt még csak az Emke, az Orsz. Magyar Iskolaegyesület, Szatmármegyei Szócehonyi társulat s egy pár kisebb vidéki és megyei közművelődési egyesület, továbbá a Székely- és Csángó magyar egyesületek voltak a hasonló társadalmi intézmények. Azóta kétségtelenül az Emke példájára s annak sikerei alatt jöttek létre: a Dunántuli s a mult évben a Délmagyarországi magyar közművelődési egyesületek, a melyekkel immár az ország egész területe behálózva s a társadalmi kulturális munkára a

szervezet megadva van. Ez alakulások egy területre nézve az egész ország támogatását kétségtelenül megosztották. Hátha még hozzávesszük azt a számos irodalmi, általános nemzeti iparpártoló egyesületet, melyek némiképpen rokon gyánant, husz év óta elárastották az országot: ily körülmények között méltán örövendeni, sőt csodálni lehet, hogy az Emke a nemzet áldozatkészségéből nemcsak fennáll, hanem nagymértékű kulturális kiadásai mellett alapvagyonát a lefolyt évben is 47,044 korona 05 fillér új készpénzgyűjtéssel növelni tudta. Ebben nincsenek benne az újabb tagdíjvárandóságok és a hagyatékok. E növekedéssel együtt az egyesület alapvagyonára az évi március 31-én 2,900,343 K. 90 fillért tett ki, a következő elhelyezés mellett: helyi és vidéki pénzüntézetekben 903,481 K. 05 f., értékpapirokban 676,452 K., földbirtokokban 564,124 K., épületekben 436,312 K. 98 f., hagyatékokban 111,234 K. 62 f., állami és községi kölcsönökben 102,163 K. 52 f., várandóságok 90,550 K. 24 f., készlet 9,222 K. 92 f., felszerelések 6,802 K. 57 f. A mint e számadatokból kitűnik, az egyesület körültekintőleg többféle értékben igyekezett vagyonát felosztani, hogy a veszélytől és a változó gazdasági esélyektől vagyona és rendes évi jövedelme megvédve legyen. Az Igazgatóválasztmány intézkedésére az idén megkezdett a takarékbetéteknek főleg óvadékképes értékpapirokban és esetleg újabb földbirtokokban is elhelyezése, s lépések tettek, hogy az épületek közül a m. kir. Kereskedelmiügyi miniszter, illetve a M. Á. V. Igazgatóválasztmány a kolozsvári üzletvezetőségi bérházat, mely 15 évi bérszerződés mellett kizárólag a saját céljaira épült, örökáron lehetőleg vegye meg, miután a bérleti idő lejártával ugy az Emkére, mint az üzletvezetőségre nézve ez látszik a legelőnyösebbnek. Ha a vásár végbemeget, az egyesület kizárólag a saját céljaira építene Kolozsvárt újabb helyiséget. A fenti összegben nincsen benne az az 500,000 K., a mit a m. kir. Földmívelésügyi miniszter, az egyesületre szállandólag, az algyógyi alapítványi birtokba befektetett, s nincs benne az ugyancsak ott levő 293,054 K.-s marosi vashid, mely bizonyos számú évek múlva szintén az egyesületé lesz. A törzsvagyon évi jövedelme a leggondosabb kezelés mellett 163,192 K. 56 fillér. Elég szép bevétel: megváltozik azonban a kedvező kép, mihielyt meggondoljuk, hogy az évi jövedelemből nem kevesebb, mint 128,267 K. 09 f. le van kötve visszatérő járadékosságokra és kiadásokra, s az ideai költségvetés szerint már az év elején csak 24,925 K. 47 fillér volt a szabadon felhasználható összeg. Ennek rendeltetéséről is az Igazgatóválasztmány már az április havi ülésen, a mikor a segélyeket rendesen ki szokta osztani, gondoskodott, ugy, hogy alig 3539 K. 15 f. maradt még rendelkezésre az év végéig netalán felmerülő rendkívüli segítségkekre. Ezzel szemben nem kevesebb, mint

200,000 K.-ra menő segélykérés érkezett be, ugy, hogy a választmány kénytelen volt a lehető kielégítést több évre beosztani.

Ezzel egyidejűleg hatalmas képet kapunk arról, hogy az iskolakérdésekben milyen áldásos munkát végzett; miképpen járult hozzá a népkönyvtárak, népdaloskörök és ifjúsági egyesületek fejlesztéséhez. Felsorolja a jelentős és Emke nagyjértékű kiadványait és hogy a székely kérdésben mily messzemenő akciót fejtett ki. Igen fontos része a jelentésnek az is, amelyben az iparfejlesztésről tesz említést és végzi ezzel: Az Emke körültekintő gonddal minden erejét a reá rótt feladat teljesítésére fordítja. Ez az erő az óriási állal szemben mégis elégtelen. Azért ismét és ismét kérünk mindenkit, hozza meg áldozatát a nemzeti ügy oltárára s adományával, tagsági díjával és aki teheti, alapítványával lépjen a támogatók közé. Hiszen az egyesületről mondta volt gróf Kun Kocsárd, aki mindenét adta, hogy: „a létrejött hazai legjótékonyabb intézet az Emke.” És az Emke feladatáról mondta gróf Apponyi Albert, aki évi 200 K.-t áldoz, amíg él, hogy: „Erdély az a esatár, melyen nemzeti jövőnk felett a döntő ütközet foly.” Ezt érezte meg szívvel az a debreczeni szegény özvegy asszony, aki végrendeletében ép legutóbb az Emkének 10 K.-t hagyott s a nagy célra való tekintettel írta Tóth Lőrinc az Emke albumába:

„Add meg az eszközöket, ha akarsz elérni magas célt: Áldozatok nélkül nincs siker és haladás!”

O. M. K. E.

Nevezetes nap virradt május hó 22 én a hazai kereskedők nagy testületére. Sok évi fáradozás, szakadatlan agitáció, tömérdék akadály elhárítása után, végre ezen a napon lépett tényleges akcióba az Országos magyar kereskedelmi egyesülés, amely alakuló gyűlését Sopronban, 1902. évi szeptember 21-én tartotta meg, de mint kész szervezet csak most lép a világ elé és működése ettől a naptól fog datálódni.

Közismert dolog, hogy a budapesti, szegedi, miskolci és soproni kereskedelmi kongresszusok egyik fő tárgya a kereskedők független érdekképviseletének létrehozása volt. A kereskedők orgánuma, a „Magyar Kereskedők Lapja” pedig folyvást élénk agitációt fejtett ki az eszme megvalósítása érdekében s már 1896-ban a szerkesztőség az alapszabálytervezetet is kidolgozta és közzétette. Az akként elhintett mag most vert gyökeret.

A soproni alakuló közgyűlés végrehajtó-bizottságot választott Sándor Pál orsz. képviselő elnöklése mellett és ennek hatáskörébe utalta az alapszabályterv átdolgozását, valamint a tagok gyűjtését.

Ez a bizottság aztán nagy buzgalommal fogott feladatának teljesítéséhez. Az alapszabályokat átdolgozta, tagokat gyűjtött és a vidéki gócpontok, illetve vidéki választmányokat létesítette.

Soha eddig nem adtak magukról a kereskedők annyi életjelet, mint e vidéki gyűlésekre alkalmával és soha sem irányult annyira a közfigyelem a kereskedő osztály felé, elismerve annak fontos, pótolhatatlan gazdasági jelentőségét. A vidéki gyűléseken megjelentek a főispánok, alispánok, polgármesterek és a közelet más jelesei, hogy a kereskedők szervezkedése iránt való rokonérzésüket és a kereskedő osztály iránt érzett tiszteletüket kifejezésre juttassák.

Az agitáció eredménye az Omke 26 vidéki kerületének szervezése lett; ezeken kívül még mintegy 10—12 helyen van folyamatban a vidéki kerület megalakítása.

Belépett az egyesületbe 22 fővárosi és 88 vidéki kereskedelmi egyesület, továbbá 13 kereskedelmi és iparkamara. Az egyénileg való belépés eredménye még meglepőbb: a fővárosi kereskedők köréből 1252, a vidékiek köréből 6116 kereskedő lépett be az egyesülésbe, melynek egyéni rendes tagjainak száma eszerint eddig 7368.

Ekként érlelődött az ügy odáig, hogy az Országos magyar kereskedelmi egyesülés első közgyűlését május 22 én megtarthatta. Mintegy folytatását képezte ez a soproni alakuló közgyűlésnek, de minő különbség a kettő között! Sopronban az országos érdekképviselet célja és szervezete tekintetében még lényeges elvi eltérések mutatkoztak, a budapesti közgyűlést azonban az egyetértés jegyében tartották meg. Amott alig 120—150 kereskedő tanúsított lanygos érdeklődést a nagyfontosságú ügy iránt, most azonban a kereskedők tömegesen gyűltek össze a fővárosban, hogy lelkesedve tegyenek tanúságot a magyar kereskedők összetartásáról, egy célra való törekvéséről!

Kormos Alfréd,

a „Magyar Kereskedők Lapja” szerkesztője.

Γ Α Ν Ϊ Γ Υ.

A kézdívásárhelyi áll. el. fiu- és leányiskola évváró vizsgálatainak sorrendje:

Junius hó 11-én d. e. és d. u. hittani vizsgálatok.

Junius hó 17-én d. e. 9—1 óráig az I. fuosztály.

„ „ „ d. u. 3—5 „ a II. „ „

és folytatólag 5 órakor az ismétlők vizsgálat.

Junius hó 18-án d. e. 8—11 óráig a III. fuoszt.

„ „ „ d. u. 3—6 „ „ IV. „ „

„ „ „ 20-án d. e. 8—12 „ az V., VI.

vegyes osztály.

T Á R G A.

Egy hajtú . . .

Emlékek, lim-lom, levelekbe'
Akadt egy hajtú a kezembe, —
Kié volt? vajjon, és ő hol jár,
Álmodt vagy hálót merre sző már?!

Szép volt-e, rut-e? Hü vagy hütlen?
Hajából e tú mikor tünt el?
Mi volt a neve? Ki tud felőle?
Csak egy hajtú maradt belőle . . .

Haan Béla.

A női test szépségéről.

A szép forgalmának meghatározását eddigelő vita nélkül átengedték az esztétikusoknak; ugy látszik azonban, hogy a természettudomány most hódító hadjáratra készül a szép birodalma ellen is. Nem megsemmisíteni akarja azt, hanem frisebb, pezsgőbb életet, haladást akar belevinni és megszabadítván a merev formalizmus béklyóitól, összhangzásba igyekszik az hozni tisztultabb világnézetével.

A természettudományban a szép fogalma összeesik a fajtisztaság forgalmával. Az a szerves lény,

a mely teljes reprezentánsa a saját fájának, egyuttal szép is. A rutság csak öröklött vagy szerzett elfajulás terméke lehet. Azt pedig, hogy valamely élő lény degenerált-e vagy nem, csak a természetvizsgáló döntheti el.

Ezen a helyes alapon könyvet írt Dr. C. H. Stratz a női test szépségéről (Die Schönheit des weiblichen Körpers, kiadja F. Enke, Stuttgart), a melyről Birkner az Archiv für Anthropologie-ban a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg, részletesen ismertetvén annak tartalmát.

Stratz dr. orvos; Németországba és Jáva szigetén összesen tizenöt esztendeig tanulmányozta az egészséges és a beteg női testet, és így két emberfaj sajátosságait is egybevetette. Vizsgálatainak eredménye az, hogy csak ha minden betegségből, minden öröklési terheltségen, helytelen táplálkozáson hibás életmódon és ruházatkodáson alapuló rendellenességből kihámozzuk, juthatunk el a normális női alaknak és ez által a női szépség ideáljának ismeretéhez. Tökéletes egészség és tökéletes szépség azonos fogalmak. A teljesen egészséges, mesterkéletlen női test egyuttal a női szépség canón-ja, a melyhez, mint tökéleteshez, minden egyes nő szépségét hozzá mérhetjük, függetlenül az egyéneknél és koronként váltó izlés szeszélyeitől.

Elemzés tárgyává tevé a női szépségről a művészetben és irodalomban manapság uralkodó felfogásokat, megállapítja Stratz, hogy az európai ember a nőnek voltaképpen csak a fejét, kezét és kar-

jait ismeri a maga valójában, ezekről van alkalma mindennapos gyakorlás és összehasonlítás útján helyes fogalmat alkotni. A női test többi részének helyesebb ismeretét az alkotóművészet egyes részeiből meríti, de a mely ismeretét sok tekintetben meghamisítja a mindennapos tapasztalat. A fűző, a természetellenes ruházat és a cipő felöltése a női természetes mivoltából kivetkőztetik. És az ily módon létrejött alakváltoztatás folytonos szemlélete, megszokása: hamis női eszmények felállításához vezet.

Az ó-görög művészet közvetlenül az életből merítette motívumát. A nők akkor még nem viseltek olyan ruházatot, mely a természetes formákat meghamisította volna, és a művész szemének módjában volt az igazi ideált helyesen megalkotni.

A renaissance művészei is belátták, hogy a modell hibáit csak széleskörű tapasztalat korrigálhatja, de nem lévén módjukban az élő test szemlélete, a női test anatómiáját hívták segítségül, anélkül azonban, hogy sikerült volna az antik példányképeket megközelíteniük. Igen gyakran megtörtént például, hogy modelleink hibáit is megörökítették, így a praeraphaelitáktól annyira csodált fiorencia Vénusban Sandro Botticelli öntudatlanul egy szép tudóvőzesen női testet megidéalt.

Ha tehát a női alak eszményét keressük, igyekeznünk kell a modelleknél számításba venni azok szerzett és öröklött rendellenességeit, betegségeit, életkorát, ruházatát stb. Az angolok, izomsorvadás, tüdőbaj és spherulosis igen gyakran okozzák a női

Junius hó 20-án d. u. 3—5 óráig az I. leányosztály s folytatólag az V., VI. osztály tornavizsgálata.
 Junius hó 21-én d. e. 9—11 óráig a II. leányoszt.
 " " d. u. 3—6 " III. " "
 " " 22-én d. e. 8—11 " IV. " "
 " " d. u. 3 órakor záróünnepség.
 Ugy a vizsgálatok, mint a záróünnepség a tornateremben tartatnak.

Kézdivásárhely, 1904. május hó 26-án.

A gondnokság határozata értelmében:

M. Székely János,
 áll. isk. igazgató.

Mikes Kelemen hamvai.

Azon hazafias mozgalomról, melyet Háromszék-vámegyében a Székely Mikó Tanoda előljárósága megindított, Mikes hamvai hazahozatala céljából, mi is többször megemlékeztünk. Ujabbán Zajzon Ferenc tanár irt e tárgyban a „Sz. N.”-ben egy érdekes cikket, melyből a fontosabb részeket mi is közöljük a következőkben:

„Az Újság” f. hó 20. számában Iródeák e mozgalmat neveltségessé tenni igyokszik. Thaly Kálmánnak a 70-es években megjelent s Iródeák által ídózt munkájának egy nem bizonyosan mondott állításából azt a következtetést vonja le, hogy a Mikes Kelemen hamvai nem találhatók meg, tehát azokat hazahozni nem lehet. Nekem, mint az előjáróságban az indítványt tévőnek, a mozgalomban már eddig is résztvevők iránt, valamint a nagy közönség tájékoztatása céljából kötelességem ebben a kérdésben felvilágosítással szolgálni. Igaz, hogy Thalyt kívül Szádeczky Lajos is, ki a mult év őszén Rákóczi sírjához és Rodostóba orszázas zárandoklatot vezetett, e zárandoktról szóló művében Mikes hamvainak hollétééről bizonytalanul ír, mégis az Erdélyi Múzeum f. hó 15-én megjelent számában (287—288. l.) azt írja, hogy haza kell hozni Rákóczival együtt Bercsényi, Eszterházy, Sibrik s ha megtalálhatók: Mikes Kelemen hamvait is. Sőt nevezett történettudós talán éppen az említett zárandokot alkalmával azt a tapasztalatot szerezte, hogy nem lehetetlen megtalálni Mikes hamvait, mert másképpen az Erdélyi Múzeum Egyesület választmányának f. hó 7-én tartott ül. ében nem tette volna a választmány által elfogadott következő indítványt: „A választmány Rákóczi Ferenc hamvai hazahozatásáért háláját a kormány utján kéri tolmácsolni ő felsége előtt s egyuttal kifejezi óhaját, hogy egyuttal a másik, idegen földben nyugvó erdélyi fejedelem, Thököly Imre, továbbá Zrínyi Ilona s a rodostói bujdosók: Bercsényi, Eszterházy, Sibrik s a felkutatandó Mikes Kelemen hamvai is hazahozassanak.”

termetnek és általában a női testnek néha csak a szakember előtt feltűnő elváltozásait.

Stratz dr. canonja szerint a teljesen jól fejlett és egészséges, tehát szép asszonyi test t. egyes méretei között az arány a következő:

A testmagasság = a fej 7—8 $\frac{1}{2}$ -szerese = az arc tízszerese = a kéz kilenceszerese = a láb 6—7-szerese. A halánték szélessége = az arc hosszúsága; a kar hosszúsága = a fej háromszorosa; az alsó végtag hossza = a fej négyszerese; a vállak távolsága = a fej kétszerese. A testmagasság szorozva a mellkas területével, elosztva 240-nal, a testsúlyt adja kilogramokban. A homlok magassága = az orr hosszúsága = a száj szélessége = az áll hosszúsága. A szemrész és a száj szélessége egy viszonylik, mint a 2 a 3-hoz stb.

A szép női testre jellegzetesek a karcsú csontok, gömbölyded vonalak, széles medence, gömbölyű koponyaforma, kis arc, nagy szemgödrök, magas, keskeny szemöldök, keskeny alsó állkapocs, keskeny kéz hosszabb mutatóujjal, egyenes kulcsosontok, hosszúságú mellkas, karcsú derék, keskeny láb; a második lábujj aránylag hosszabb, az ötödik rövidebb; a láb nagyujja egyenes, a körmök hosszusak, hajlottak, az elülső metszőfogak szélesek.

Stratz könyve gyakorlati útmutatásokat is hoz a női szépség észszerű ápolásáról. Igen fontos szabályok a következők: a fiatal lányok ruházata kényelmes legyen, a szabad mozgást lehetővé tegye; gondot kell rá fordítani, hogy bőséges legyen a

Ha Iródeáknak nemcsak Thaly művéről, hanem ezekről is tudomása lett volna, bizonyára nem sietett volna kiesnylő cinizmussal agyonütni egy nemes, hazafias mozgalmat. Azt hiszem, hogy akkor, a mikor csaknem minden érdekelt és hivatott tényező felemelte szavát, mikor az újletre kelt kolozsvári Rákóczi bizottság is kifejezés adott annak, hogy Háromszék-vámegyének kötelessége Mikes hamvai hazahozatala céljából mozgalmat indítani, szégyen lett volna éppen Háromszék-vámegyének hallgatnia s idegében nyugvó nagy fia hamvainak felkeresésére s hazahozatalára e kedvező alkalommal egy lépést sem tennie. Akár lesz eredménye, akár nem a megindított mozgalomnak, annak megállania nem szabad, mert ha ez történik, akkor Háromszék-vámegye közönsége kötelességét nem teljesíti.

Sepsiszentgyörgy, 1904. május 24.

Zajzon Ferenc,
 a Székely Mikó-Kollegium tanára.

NAPI HIREK.

— **Személyi hir.** György Aladár a kiváló néprajzi, közgazdasági és tanügyi író a fővárosból a jövő hó elején Kézdivásárhely vendége lesz. A kitűnő író résztvesz a sepsiszentgyörgyi tanítónőképző kirándulásán, a mint ezt az intézet közszereletben álló igazgatója Pálmay Lenke urhölgyhöz intézett levelében írja s a kirándulókka érkezik jun. 11-én Kézdivásárhelyre is. — Csánky Gyula, vármegyeink érdemes kir. tanfelügyelője f. hó 27-én Kézdivásárhelyre érkezett s tegnap résztvett a „Háromszék-vámegyei Tanítótestület” közgyűlésén.

— **Kinevezés.** Dr. Vargha Béla ügyvéd, a Kézdivásárhelyi róm. kath. egyházközség számadó gondnoki állásáról, melyre csak ápril hóban választotta meg a közgyűlés, lemondván, az ekként üresedésbe jött állásra Gróf Majláth G. Károly püspök főpásztori jogánál fogva Dr. Balogh Vendel ügyvédet, a hitközség ügyészét s az egyháztanács egyik legbuzgóbb és áldozatkész tagját nevezte ki. A kinevezés a hitközségre nézve örvendetes körülményt képez s ezért ahhoz őszintén gratulálunk.

— **Egyházi közgyűlés.** A Kézdivásárhelyi ev. ref. egyházközség május 24-én délelőtt közgyűlést tartott Kólonté Mózes főgondnok vezetése alatt. A közgyűlés tárgyait főgondnok előterjesztései, számadások s egyéb folyó ügyek mellett az egyháztanács megújítása képezte. A közgyűlés megválasztotta az egyháztanács rendes tagjaivá egyhangulag a következő egyháztagokat: Balázs Márton igazgató, Jancsó Ferenc, ifj. Kovács János, Müller Ferenc pénztáros, Molnár Mózes szücs, Nagy Béla, Nagy József, Nagy S. Pál, Szabó János, Szűcs Károly sörgyáros, Szűcs Mihály, Szász Károly és Török Sándor szeszgyárost.

táplálékuk, jól kialudják magukat, sok friss levegőt szívjának, a bőrüket ápolják.

A fűző Stratz nézete szerint kitűnő támasz abban a tekintetben, hogy a ruházat súlyát nagyobb felületre osztja el. De, hogy ezt a feladatát teljesítse, három feltételnek kell megfelelni. A fűzőnek a medencén kell nyugodni, hogy a lágy részeket ne nyomja nagyon; lazán kell alkalmaztatnia, hogy se a testmozgást ne akadályozza, se a gyomrot, beleket, májat ne szorítsa össze; az alsó ruházat pedig minél kisebb súlya legyen. A leányoknak nem szabad fűzőt viselniük addig a míg a medencéjük anyóra ki nem fejtett, hogy a fűző jól reátamazkodhatik.

Élesen kikel Stratz dr. a mai cipőviselt ellen. Idézi egy Berlinben élő magyar művésznő kijelentését, a ki azt mondta hogy ő még sohasem látott szép női lábat. Rut szokás, hogy a nagyobb lábat kisebb cipőbe szorítják, de annyira megrögzött, hogy csak akkor fog megszűnni, ha majd egyszer talán visszatérnek a szandálviselethez, vagy a meztelán való járáshoz.

Birkner igen melegen ajánlja ezt a kitűnő könyvet nemcsak a művészeknek és orvosoknak, hanem a gyermekeik sorsát szívükön viselő anyáknak is a kik, ha leányaik jellemére, szellemi kiművelésére nagy gondot fordítanak is, de a testi szépség fejlesztését — a mi egyértelmű a test egészségével — sokszor elhanyagolják.

Dr. Ferenczi Sándor.

— **Hazafias és egyházi ünnepély.** Boeckay István erdélyi fejedelem s a protestáns egyház nagy pártfogója emlékezetére vasárnap egyházi és hazafias ünnepélyt rendez Kézdivásárhely város hazafias polgársága. D. e. a templomban Szabó Jenő lelkész tart alkalmi emlékbeszédet Boeckayról; az isteni tisztelet után a helyi függetlenségi kör helyiségében lesz ünnepély; délután a Vigadóban, a hol Dr. Balogh Vendel megnyitó, Dr. Ráth Endre képviselő ünnepi, Megyaszai Mihály záróbeszédet tartanak, Nagy Gerő Szabó Jenőnek alkalmi ódáját szavalja el s a ref. daloskör énekel, Bodor Lajka zenekara zenedarabokkal fog közreműködni.

— **Esküvő.** Diénes Kálmán Kézdivásárhelyi takarékpénztári könyvelő, néhai Dénes Lajos kir. közjegyző és neje szül. Kovács Terézia urhölgy fia, ma délután tartja esküvőjét Zujzon Piroskával néhai Zajzon Albert kir. postatiszt és felesége szül. Orbay Zsuzsika szeg. és mivel leányával, Zajzon Lázár ügyvéd, ref. egyházi tisztú és takarékpénztári ügyész nevelt leányával.

— **Az első szini előadást** Szalkay Lajos szin-társulata jövő kedden május 31-én este fogja Kézdivásárhelyen megtartani a Vigadóban. A „Vice-ádmirális” című nagy operett kerül bemutatásra először a kiváló új erővel felfrissített és megerősödött szin-társulat gondos előadásában. A társulat — mely jelenleg Gyergyószentmiklós közönségét szórakoztatja sikerült előadásaival, hétfőn érkezik városunkba. Reméljük, hogy előadásai itt is látogatók lesznek. Újólaj ajánljuk műpártoló közönségünk pártfogásába.

— **Kérelem a tanügy iránt érdeklődő közönséghez.** Állami elemi iskolánk 452 tanulója között igen sok van olyan jó magaviseletű, dicséretes szorgalmu és kitűnő tanuló, akik méltók a megjutalmazásra. Bár a nemes lelkű egyének alapítványainak kamataiból sokan részesülhetnek jutalomban, mégis nem mindenki, aki arra méltó volna. Felkérjük azért az áldozatkész közönséget, hogy e célra szíveskedjenek adakozni. A jutalomkönyvek megvásárlására a tanítótestület joga lévén, pénzübeli adomány küldésére kérjük a t. közönséget. Az adományok junius hó 15-ig az iskola gondnokához küldendők. Kézdivásárhely, 1904. május hó 26-án. Dr. Török Andor, g. elnök. M. Székely János, igazgató és gondnok.

— **A vasuti sztárjk következményei.** Mindinkább láthatókká lesznek azok a károk, amelyeket a vasutasok sztárjkja a Máv. pénztárának okozott. A f. évi ápril havi áruforgalom ugyais a Máv. vonalán az 1903. évi hason időbeli forgalmához képest mintegy 24% visszaesést mutat. Feladatottugyanis ápr. havában 151.933 kocsiirakomány, 32.646 kocsival kevesebb, mint tavaly áprilisban. A darabárak forgalma is jelentékenyen csökkent, ez a forgalom ugyanis f. évi ápril havában 142.542 tonnát tett ki, ami 31 608 tonnával kevesebb a mult évi ápril havi forgalomnál. Végül megemlítjük, hogy a Máv. igazgatósága a sztárjk idején utközben megromlott, vagy elveszett — kártérítés fejében eddig mintegy 570.000 koronát utalt ki, de a reklamációk száma még mindig oly nagy, hogy azok elintézése még 1 $\frac{1}{2}$ —2 hónapot is igénybe vesz.

— **Szülők figyelmébe.** (Ujtások a es. és kir. hadapródiskolákba való felvételre nézve.) Az 1904/5-iki tanévvel (és pedig az I-ső évfolyammal kezdve) az előadási nyelv a budapesti, pozsonyi, kassai, temesvári és nagyszebeni gyalogsági hadapródiskolákban, ugy mint a lovassági és a traiskirehosi tüzérségi hadapródiskola párhuzamos osztályaiban német és magyar, a kamenitzí és károlyvárosi gyalogsági hadapródiskolákban német és horvát. A jelöltöknek eszerint ezen nyelveket, a melyekben oktatatik, annyira birniok kell, hogy az előadásokat követhessék. Az említett iskolákban a felvételi vizsga a meghatározott tárgyakon kívül (u. m. német nyelv, számtan és algebra, mértan, földrajz, történelem, természetrajz, természettan (fizika), vegytan) ezután még a magyar, illetőleg horvát nyelvet is foglalja magában azon terjedelemben, a melyben az a középiskolák alsó osztályaiban adatik elő. A felvételi vizsga a nevezett iskolákban német vagy magyar, illetőleg horvát nyelven teendő le, mindamellert megengedtetik, hogy a jelöltek tudásuk és tehetségök nyilvánításának megkönnyebbítéséért anyanyelvöket használják.

Sz. 261-904. végreh.

Árverési hirdetés.

Alulírt bír. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a k. vásárhelyi kir. járásbíró az 1904. V. 360. számú végzése következtében Dr. Herepei Iván ügyvéd által képviselt osdolai Molnár András és neje javára, osdolai Szokrény József ellen 18 K. s jár erejéig 1904. évi május hó 4 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 800 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 4 drb. ökor nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a k. vásárhelyi kir. j. bíróság 1904. évi V. 360. sz. végzése folytán 18 korona tőkét követelés, és eddig összesen 38 K. 40 f.

bíróilag már megállapított költségek erejéig Osdoján a község házában leendő eszközzésére 1904. évi június hó 1-ő napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzöttek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, az azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1904. május hó 24-én.

Kakutsi Ádám,

kir. bírósági végrehajtó.

(87. 1-1)

Uj cukrászda

Kézdivásárhelyen.

Városunk és vidéke n. é. közönségének szoros és nagy tisztelettel becses tudomására juttatni, hogy nagyvendéglőmmel, kávéházammal kapcsolatban egy a legkényesebb igényeknek is megfelelő

UJ CUKRÁSZDÁT

rendeztem be, a hol szakképzett cukrász vezetése alatt készülnek a naponta kaphatók pompás, friss sütemények, torták, cukorkák s minden a cukrász t. körébe vágó élelmiszer-cikk. Ilyeneket vendégségek, keresztelekre és névnapokra megrendelésre házhoz is készséggel s jutányosan szállítok.

Kézdivásárhely, 1904. május hó 1.

Tisztelettel:

Özv. JANCsó DÉNESNÉ

a városi „VIGADÓ” bérlője.

(63. 1-10.)

Szolid áruk!

XXIV-ik magyar királyi

JÓTÉKONYCÉLU ÁLLAMSORSJÁTÉK

melynek remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékonycélokra fog fordítani. Ezen sorsjátéknak 7891 nyereménye van 385.000 korona összegben készpénzben.

Főnyeremény 150,000 korona,

továbbá:

1 főnyeremény	50.000 kor.	20 nyeremény a	500 kor.
1 „	20.000 „	100 „	100 „
1 „	10.000 „	500 „	50 „
2 nyeremény a	5.000 „	1000 „	20 „
5 „	2.000 „	6500 „	10 „
10 „	1.000 „		

Huzás visszavonhatatlanul 1904. június 30-án.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar királyi lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám-, és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltó-üzletben.

(74. 4-6.)

Magyar királyi Lottójövedéki igazgatóság.

PÉNZ**4⁰ -OS**

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre **gyorsan és diszcreten.**

Bank- és magánadósságok convertálása.

MELLER LAJOS és TÁRSAI

bankbizomány

Budapest, VI., Dávid-utca 15.

(77. 6-12.)

(Törvényszéki leg. bejegyzett cég.)

(Válasz bélyeg.)

PÉNZT

egy elsőrangú pénzügyintézet ad betáblázásra 10 év $12\frac{9}{10}$, 15 év 9-25, 20 év 7-70, 25 év 7, 30 év 6-25, 40 év $5\frac{4}{10}$, 50 év $4\frac{9}{10}$, 65 év $4\frac{9}{10}$ % értékpapírban, készpénzben $\frac{9}{10}$ kevesebb; az összeg bármikor visszafizethető, ellenben az intézet nem mondhat fel.

Tudakozni lehet **Propper Bernáthnál** 54. 9-10. Lemhényben.

Hirdetések

olcsó áron

felvételnek e lap

kiadóhivatalában.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND-CEMENT-GYÁR

Brassóban; **Kézdivásárhelyt** kapható: K. Csiszár József utóda **Szabó Lajos** urnál.

70. 9-30.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél Kézdivásárhelyt.